EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 3. 6. 2026
COM(2026) 203 final

Odporúčanie

# ODPORÚČANIE RADY

## k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Česka

{SWD(2026) 203 final}

Odporúčanie

# ODPORÚČANIE RADY

## k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Česka

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) V nariadení (EÚ) 2024/1263 sa stanovujú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorými je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj zabrániť nadmerným deficitom verejných financií. V nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním.

(2) Komisia 16. júla 2025 prijala návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť na roky 2028 – 2034 a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/955 a nariadenie (EÚ, Euratom) 2024/2509 ([2]). Cieľom návrhu je zvýšiť účinnosť financovania z prostriedkov Únie tak, že sa zníži fragmentácia finančnej štruktúry, a podporiť členské štáty pri koordinácii ich hospodárskej politiky v súlade s článkom 175 ZFEÚ.

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 (Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť na roky 2028 – 2034 a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/955 a nariadenie (EÚ, Euratom) 2024/2509 [COM(2025) 565 final]. Navrhované nariadenie je v súčasnosti predmetom rokovaní so spoluzákonodarcami.

(3) Komisia 25. novembra 2025 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2026, v ktorej neurčila Česko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa ľudského kapitálu v Európskej únii a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2026, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny ([3]) 21. apríla 2026 a spoločnú správu o zamestnanosti a odporúčanie týkajúce sa ľudského kapitálu 9. marca 2026.

(4) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti, čo je strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť Únie v nasledujúcich piatich rokoch. Sú v ňom identifikované tri transformačné požiadavky, a to inovácie, dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a bezpečnosť, ktoré sú kritickými piliermi udržateľného hospodárskeho rastu. Európsky semester je zosúladený s Kompasom konkurencieschopnosti, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi Komisie, čím sa vytvára jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inovácie a odolnosť v celej Únii.

(5) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2026 naďalej vyvíja súbežne so záverečnou fázou vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) ([4]). Pre plnenie politických priorít v rámci európskeho semestra mali zásadný význam plány obnovy a odolnosti spolu s financovaním v rámci politiky súdržnosti, keďže tieto plány boli potrebné na účinné riešenie všetkých výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v nedávnych cykloch, resp. ich významnej podskupiny, pričom v programoch financovaných z európskej politiky súdržnosti sa museli zohľadňovať odporúčania pre jednotlivé krajiny. V nadväznosti na to, ako sa trvanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti blíži ku koncu, je nevyhnutné naďalej zachovávať reformy a investície podporované a vykonávané v rámci tohto mechanizmu, a to najmä tie, ktoré prispievajú k riešeniu výziev identifikovaných v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny.

(6) Komisia 3. júna 2026 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Česka na rok 2026. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Česko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Česka. Na základe uvedenej analýzy sa v správe o krajine identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Česko čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Česka pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľových hodnôt Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(7) Rada 21. januára 2025 na základe posúdenia a odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Česka ([5])). Plán sa vzťahuje na obdobie od roku 2025 do roku 2028 a predstavuje fiškálnu úpravu rozloženú na štyri roky. Rada odporučila tieto maximálne miery rastu

---

[3] Ú. v. EÚ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: *http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj*.

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Česka (Ú. v. EÚ C, C/2025/666, 10.2.2025, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/666/oj).

čistých výdavkov: 4,5 % v roku 2025, 2,5 % v roku 2026, 2,6 % v roku 2027 a 2,9 % v roku 2028, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným s odkazom na základný rok 2023, a to 10,1 % v roku 2025, 12,9 % v roku 2026, 15,8 % v roku 2027 a 19,2 % v roku 2028.

(8) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia vyzvala členské štáty, aby požiadali o koordinovanú aktiváciu národnej únikovej doložky Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu ([6]) a Európska rada tento návrh uvítala 6. marca 2025. V nadväznosti na žiadosť Česka prijala Rada 8. júla 2025 na základe odporúčania Komisie odporúčanie, ktorým sa Česku povoľuje odchýliť sa od odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov ([7]). Obdobie aktivácie národnej únikovej doložky (v rokoch 2025 až 2028) umožňuje Česku zmeniť priority verejných výdavkov alebo zvýšiť verejné príjmy tak, aby trvalo vyššie výdavky na obranu neohrozili fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte.

(9) Česko 30. apríla 2026 predložilo svoju výročnú správu o pokroku za rok 2026 ([8]) týkajúcu sa dodržiavania odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a realizácie reforiem a investícií reagujúcich na hlavné výzvy uvedené v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra. Vo výročnej správe o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Česka o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(10) Rast reálneho HDP v roku 2025 bol 2,6 % a inflácia podľa HICP bola na úrovni 2,3 %. V prognóze Komisie z jari 2026 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 1,8 % v roku 2026 a o 2,4 % v roku 2027, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť na úrovni 2,7 % v roku 2026 a 2,8 % v roku 2027.

(11) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat ([9]), sa deficit verejných financií Česka zvýšil z 2,0 % HDP v roku 2024 na 2,1 % v roku 2025. Zvýšenie deficitu v roku 2025 odzrkadľuje najmä vyššie verejné investície a zvýšené vládne dotácie na obnoviteľné zdroje energie. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá deficit na úrovni 2,8 % HDP v roku 2026 a na úrovni 2,9 % HDP v roku 2027. Zvýšenie v roku 2026 odzrkadľuje najmä úplné zrušenie dane z neočakávaných ziskov energetických spoločností a presunutie platby poplatku za energiu z obnoviteľných zdrojov zo spotrebiteľov elektriny na vládu. Zvýšenie deficitu v roku 2027 odzrkadľuje najmä klesajúce kapitálové transfery z EÚ, ktoré sú vo všeobecnosti vyvážené poklesom výdavkov na sociálne dávky a verejné investície.

---

6 Oznámenie Komisie s názvom Zohľadnenie zvýšených výdavkov na obranu v rámci Paktu stability a rastu, Brusel, 19. 3. 2025, C(2025) 2000 final.

7 Odporúčanie Rady z 8. júla 2025, ktorým sa Česku umožňuje odchýliť sa od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených Radou podľa nariadenia (EÚ) 2024/1263 (aktivácia národnej únikovej doložky) (Ú. v. EÚ C, C/2025/3962, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3962/oj).

8 Výročné správy o pokroku za rok 2026 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

9 Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

(12) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([10]), ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2025 vo všeobecnosti neutrálne. Predpokladá sa, že v roku 2026 budú expanzívne, a to na úrovni 0,7 % HDP, a v roku 2027 reštriktívne, a to na úrovni 0,6 % HDP.

(13) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat ([11]), verejný dlh Česka vzrástol zo 43,3 % HDP na konci roku 2024 na 44,3 % HDP na konci roku 2025. Zvýšenie miery zadlženosti v roku 2025 je odzrkadlením najmä zosúladenia dlhu a deficitu zvyšujúceho dlh a v menšej miere záporného primárneho salda, ktoré je čiastočne kompenzované rastom nominálneho HDP. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá, že pomer dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zvýši na 45,8 %, pričom do konca roka 2027 dôjde k ďalšiemu zvýšeniu na 47,2 %. Zvýšenie v roku 2026 a 2027 je odzrkadlením najmä záporného primárneho salda a v menšej miere zosúladenia dlhu a deficitu zvyšujúceho dlh, ktoré je čiastočne kompenzované rastom nominálneho HDP.

(14) Na základe údajov Eurostatu ([12]) dosiahli celkové výdavky verejnej správy na obranu v Česku v roku 2025 úroveň 1,2 % HDP. Podľa prognózy Komisie z jari 2026 sa predpokladá, že tieto výdavky zotrvajú v roku 2026 na rovnakej úrovni. To zodpovedá zvýšeniu o 0,3 percentuálneho bodu HDP v porovnaní s referenčným rokom 2021.

(15) Únia naďalej čelí rizikám v súvislosti s narušením dodávok energie a zvýšenou volatilitou cien, ktoré ešte zhoršuje geopolitické napätie ovplyvňujúce svetové trhy s ropou a plynom. Skúsenosti z energetickej krízy v rokoch 2022 – 2023 ukázali, že rozsiahle a necielené opatrenia prinášajú veľké fiškálne náklady a sú sociálne a ekonomicky neefektívne. Od vypuknutia vojny na Blízkom východe vo februári 2026 Česko prijalo opatrenia fiškálnej politiky na zmiernenie vplyvu vysokých cien energií na domácnosti a podniky ([13]), a to necielené zníženie spotrebnej dane z motorovej nafty, ktoré bude platiť do 31. mája 2026. Podľa prognózy Komisie z jari 2026 sa predpokladá, že fiškálne náklady na toto opatrenie bude v roku 2026 predstavovať menej než 0,1 % HDP. Ak by toto opatrenie zostalo v platnosti do konca roka 2026, podľa odhadov Komisie by fiškálne náklady, ktoré sú s ním spojené, v roku 2026 predstavovali 0,1 % HDP.

(16) Podľa výpočtov Komisie rástli čisté výdavky v Česku v roku 2025 o 4,9 % a kumulatívne za roky 2024 a 2025 o 6,0 %. Rast čistých výdavkov v roku 2025 je vyšší ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 0,2 % HDP v ročnom vyjadrení. Ak vezmeme do úvahy roky 2024 a 2025 spolu, kumulatívna miera rastu čistých výdavkov je nižšia ako odporúčaná maximálna miera rastu ([14]).

---

[10] Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

[11] Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

[12] Eurostat, štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (COFOG).

[13] Ide o stav k dátumu uzávierky prognózy Komisie z jari 2026 (4. mája 2026).

[14] Keďže Česko využíva flexibilitu v rámci národnej únikovej doložky, posúdenie súladu sa sústreďuje na druhé uvedené porovnanie.

(17) Podľa výpočtov Komisie sa predpokladá, že čisté výdavky v Česku porastú v roku 2026 o 6,4 % a kumulatívne za roky 2024, 2025 a 2026 o 12,7 %. Predpokladaný rast čistých výdavkov v roku 2026 je vyšší ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 1,5 % HDP v ročnom vyjadrení. Ak vezmeme do úvahy roky 2024, 2025 a 2026 spolu, predpokladaná kumulatívna miera rastu čistých výdavkov je nižšia ako odporúčaná maximálna miera rastu, s odchýlkou na úrovni 0,1 % HDP v kumulatívnom vyjadrení. Predpokladaná odchýlka sa však nachádza v medziach flexibility národnej únikovej doložky na základe súčasných prognóz výdavkov na obranu.

(18) V roku 2024 Česko prijalo legislatívne reformy, ktorými sa rieši dlhodobé odporúčanie pre túto krajinu týkajúce sa dôchodkov. Riziká ohrozujúce fiškálnu udržateľnosť však pretrvávajú. Predpokladá sa, že index ekonomickej závislosti poproduktívnej zložky v Česku (podiel starších ľudí na počte ľudí v produktívnom veku) sa po roku 2030 rýchlo zvýši. Vláda nedávno navrhla zvýšiť valorizáciu dôchodkov na polovicu rastu reálnych miezd (namiesto súčasnej tretiny rastu reálnych miezd), ako aj zvýšiť valorizáciu dôchodkov v prípade dôchodcov staršieho veku. Od roku 2025 majú pracujúci dôchodcovia nárok na zľavu zo sociálneho poistenia a vláda nedávno navrhla zvýšiť ich dôchodkovú zložku závislú od príjmu. Ďalším vytváraním podnetov pre starších pracovníkov, aby zostali zamestnaní, by sa prispelo k zníženiu rizík ohrozujúcich fiškálnu udržateľnosť.

(19) Pretrvávajúce štrukturálne deficity a tlaky na výdavky zdôrazňujú potrebu kvalitnejších verejných financií. Česko čelí nízkym až stredným rizikám spojeným s fiškálnou udržateľnosťou. Vzhľadom na strednodobé až dlhodobé tlaky na výdavky, ktoré vyplývajú napríklad zo starnutia obyvateľstva, zmeny klímy a výziev pre model hospodárskeho rastu, sú však na zvýšenie konkurencieschopnosti, produktivity a udržateľnosti potrebné ďalšie reformy. Vláda čelí výzvam, pokiaľ ide o stanovenie priorít verejných financií a zabezpečenie čo najproduktívnejšieho využívania výdavkov, zefektívnenie daňových a dávkových systémov, najmä na trhu práce a v oblasti sociálneho zabezpečenia, a zlepšenie kvality služieb, a to aj v oblasti vzdelávania a zdravotnej starostlivosti. Na strane výdavkov je Česko jedným z mála členských štátov, ktoré nemajú zavedenú prax zostavovania rozpočtu na základe výkonnosti ani preskúmania výdavkov. Vláda sa zaviazala, že uprednostní efektívne a transparentné využívanie verejných prostriedkov, a to v súlade so štátnym rozpočtom a strategickými investíciami. Napriek tomu sa zatiaľ neplánuje pokračovať v nedávno testovanom zostavovaní rozpočtu na základe výkonnosti a preskúmaní výdavkov. Česku by prospel prechod od tradičnej rozpočtovej štruktúry založenej na vstupoch k systému orientovanému na výkonnosť, ktorý do rozhodovania o rozpočte začleňuje informácie o výkonnosti, a to aj prostredníctvom systematického využívania preskúmania výdavkov a ukazovateľov založených na výsledkoch. To by si vyžadovalo aj spoľahlivý inštitucionálny a legislatívny rámec, ktorým by sa zabezpečilo, aby sa pri rozhodovaní o rozpočte, stanovovaní priorít výdavkov a navrhovaní verejných politík zohľadňovali zistenia z preskúmaní výdavkov a informácie o výkonnosti.

(20) Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonávanie nástrojov financovania Únie, naďalej treba systematicky, zmysluplne a včas zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany, a to aj v kontexte európskeho semestra.

(21) Vykonávanie programov politiky súdržnosti, ktoré zahŕňajú podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Kohézneho fondu, v Česku prebieha rýchlejším tempom, než je priemer na úrovni EÚ, a to tak z hľadiska výberu projektov, ako aj z hľadiska platieb. Je dôležité, aby sa zachovala súčasná dynamika a zároveň maximalizoval vplyv

investícií v praxi. Česko už v rámci svojich programov politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa rýchlo a účinne realizovali nové investície, ktoré Česko identifikovalo vo svojom strednodobom preskúmaní fondov politiky súdržnosti – najmä tie, ktoré súvisia s piatimi prioritami stanovenými v nariadení o strednodobom preskúmaní ([15]).

(22) Česko čelí viacerým výzvam súvisiacim s verejnou správou, dekarbonizáciou, trhom práce, vzdelávaním, kapitálovými trhmi, inováciami a podnikateľským prostredím.

(23) Podnikateľské prostredie v Česku brzdí nízka kapacita verejnej správy. Konkrétne sa verejnej správe nedarí prilákať talentovaných pracovníkov, udržať ich a prispievať k ich rozvoju. Napríklad mzdy vo verejnej správe už takmer desať rokov klesajú, či už v reálnom vyjadrení alebo v porovnaní so súkromným sektorom. V prípade riadiacich, IT a odborných pozícií v Prahe je rozdiel v porovnaní so súkromným sektorom približne 46 %. Stabilita riadiacich funkcií v ústrednej správe je takisto veľmi nízka, pričom po každej zmene vlády bolo nahradených viac ako 40 % formálne nepolitického najvyššieho vedenia. Prepúšťanie sa často klasifikuje ako reorganizácia, čo obmedzuje právnu ochranu. V parlamente bol predložený legislatívny návrh na reformu verejnej služby. Keďže nie je k dispozícii žiadne posúdenie vplyvu, jeho účinky je v tejto fáze ťažké posúdiť. Obmedzená administratívna kapacita pretrváva aj v znevýhodnených regiónoch (Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský), ktoré čelia štrukturálnym výzvam súvisiacim s hospodárskym rozvojom a ľudským kapitálom, čo brzdí regionálnu konkurencieschopnosť a rast. Kapacita verejnej správy by sa mohla zvýšiť napríklad lepším informovaním o pracovných príležitostiach, lepším výberom a rozvojom riadiacich pracovníkov, flexibilnejšími, ako aj vyššími platmi, najmä v prípade riadiacich a odborných funkcií, zvýšenou právnou ochranou vyšších štátnych zamestnancov v ústrednej správe a znížením administratívnej záťaže.

(24) Roztrieštená správa obcí v Česku a zastarané pravidlá pre rozpočtové určenie daní obciam nestimulujú hospodársky rozvoj, neodrážajú presne náklady na služby poskytované obcami rôznych veľkostí, narúšajú územnú súdržnosť a vytvárajú veľký objem neinvestovaných úspor. Česko má najmenšie územné samosprávne celky spomedzi krajín OECD. Patrí k nim aj hlavné mesto Praha, na ktoré pripadá viac ako 25 % národného HDP a je rozdelené na 57 mestských častí. Okrem toho nie je dostatočne rozvinutý právny rámec pre spoluprácu medzi obcami, čo im bráni delegovať povinnosti v oblastiach, ako je územné plánovanie a doprava, na združenia obcí. Obce v Česku tiež disponujú najvyššími úsporami v pomere k HDP v EÚ. Okrem roztrieštenosti sú tieto vysoké úspory výsledkom pravidiel pre rozpočtové určenie daní. Podľa týchto pravidiel sa veľká väčšina príjmov prideľuje na základe počtu osôb s trvalým pobytom. Nedostatočne však stimulujú hospodársky rozvoj (najmä výstavbu) a neodrážajú presne skutočné náklady na služby poskytované regionálnymi centrami.

(25) Územné plánovanie a postupy vydávania povolení sú naďalej zložité a pomalé, čo výrazne obmedzuje podnikateľské prostredie a konkurencieschopnosť a zvyšuje náklady na hospodársky a obchodný rozvoj. Tiež sa tým nepriamo zvyšujú náklady na energie (v dôsledku pomalšej výstavby energetickej infraštruktúry), pre ľudí je ťažšie presťahovať sa bližšie k pracovisku (z dôvodu menej cenovo dostupného bývania) a brzdí sa tak digitálna transformácia (kvôli pomalému zavádzaniu kľúčovej digitálnej infraštruktúry). Česko má

[15] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/1914 z 18. septembra 2025, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania.

v rámci EÚ napríklad jedno z najnižších pokrytí sieťami s veľmi vysokou kapacitou a optickými vláknami až do budov. Pravidlá územného plánovania sú obzvlášť zaťažujúce vo veľkých mestách, kde môže aktualizácia územného plánu trvať aj viac ako desať rokov. Táto situácia by sa mohla zlepšiť napríklad tak, že sa zodpovednosti za územné plánovanie prerozdelia medzi štát a obce a pre malé a veľké sídla sa zavedú odlišné požiadavky na územné plánovanie. V oblasti vydávania stavebných povolení sa dosiahol určitý pokrok, najmä zriadením špecializovaného orgánu pre verejnú infraštruktúru a digitalizáciu. Stále však existuje málo dôkazov o tom, že vydávanie stavebných povolení sa urýchlilo. Tento proces by mohlo urýchliť ďalšie zlepšenie digitalizácie (vrátane interoperability), ako aj kapacít a riadenia stavebných úradov.

(26) Cenová dostupnosť bývania je na nízkej úrovni a klesá. V posledných desiatich rokoch bolo tempo rastu pomeru cien obytných nehnuteľností k príjmom v Česku tretie najvyššie v EÚ. Cenová dostupnosť je na obzvlášť nízkej úrovni v mestách, kde 11,2 % ľudí vynakladá na bývanie viac ako 40 % svojho príjmu. V prípade osôb, ktoré zarábajú menej ako 60 % mediánu príjmu, je táto miera 43,4 %. Dostupnosť sociálneho bývania je jedna z najnižších v EÚ a viac ako 160 000 ľudí je postihnutých bezdomovectvom a vylúčených z bývania. Súčasný rámec zdaňovania bývania neposkytuje správne stimuly na riešenie tejto situácie. Príjmy z periodických daní z nehnuteľností sú veľmi nízke, a to na úrovni 0,4 % HDP (EÚ: 1,8 %), pričom na krátkodobé prenájmy sa vzťahujú priaznivejšie podmienky než na dlhodobé prenájmy. Zvýšením daní z nehnuteľností a ich prepojením s trhovou hodnotou spolu so zrušením priaznivého daňového zaobchádzania s krátkodobými prenájmami by sa vytvorili podnety pre presun neobsadeného a krátkodobého nájomného bývania na trh s dlhodobým prenájmom a pre hustejšiu výstavbu. Dopyt by sa znížil aj vtedy, keby sa znížila odpočítateľnosť hypotekárnych úrokových platieb z dane z príjmu fyzických osôb. Na strane ponuky – okrem lepšieho územného plánovania, vydávania stavebných povolení a obecných stimulov – by sa bytový fond mohol rozšíriť aj prostredníctvom rozsiahlejších investícií do bytovej výstavby a obnovy zo strany verejného a neziskového sektora.

(27) České domácnosti majú vyššiu mieru úspor, než je priemer EÚ, ale veľkú časť svojich finančných aktív držia v hotovosti a na vkladoch. Zároveň sú ich priame investície do kótovaných akcií a dlhopisov naďalej obmedzené, rovnako ako investície realizované prostredníctvom poistných produktov a dôchodkových fondov, čo je výrazne pod priemerom EÚ, a to aj napriek vyššiemu podielu investícií realizovaných prostredníctvom investičných fondov v porovnaní s minulosťou. Smerovaním súkromných úspor cez kapitálové trhy by sa mohlo uvoľniť cenné dodatočné financovanie pre podniky a zvýšiť v súčasnosti veľmi nízky podiel kótovaných akcií a dlhopisov ako zdroja financovania podnikov.

(28) Nedávno zavedený dlhodobý investičný produkt sa stretol s pozitívnym ohlasom, ale jeho koncepciu bude možno treba zmeniť, aby sa zabezpečila doplnkovosť vo vzťahu k iným nástrojom dlhodobého sporenia, ako sú napríklad dôchodkové fondy tretieho piliera. Miera účasti v dôchodkových fondoch tretieho piliera by sa mala podporovať spolu s motiváciou k navyšovaniu príspevkov, najmä u mladších zamestnancov a zamestnancov s nižšími príjmami. Vďaka väčšej alokácii na kapitálové investície zo strany dôchodkových fondov tretieho piliera by sa zlepšil ich skromný výnosový profil a ich atraktivita. To by sa mohlo podporiť vytvorením podmienok pre diverzifikovanejšie dlhodobé investičné stratégie, a zároveň preskúmaním regulačných prvkov a štandardných investičných možností, ktoré obmedzujú kapitálovú expozíciu, investičnú flexibilitu a vhodné možnosti vyplácania, čím sa podporí silný prvok anuity. Verejný prehľad dôchodkových údajov, ktorý by porovnával výnosy

z jednotlivých z fondov a príslušné poplatky, spolu so systémom sledovania dôchodkov, ktorý by ukazoval nadobudnuté dôchodkové práva zo štátneho dôchodkového systému aj súkromného dôchodkového poistenia, by posilnili transparentnosť, hospodársku súťaž a informovanosť.

(29) Inovačné podniky majú obmedzený prístup k nebankovému financovaniu, keďže český ekosystém súkromného kapitálu a rizikového kapitálu je roztrieštený a nedostatočne rozvinutý, pričom veľká časť financovania pre inovačné podniky je závislá od zahraničných investorov. Podporou väčšej účasti inštitucionálnych a retailových investorov na kótovaných a nekótovaných akciách, rizikovom kapitáli a súkromnom kapitáli by sa prispelo k rozšíreniu okruhu zdrojov dlhodobého rizikového kapitálu, ktorý majú podniky k dispozícii. V tejto súvislosti by sa ďalšou snahou o zníženie motivácie k predčasnému odchodu od domácich inštitucionálnych investorov, ako sú poisťovatelia a dôchodkové fondy, zlepšila ich schopnosť viac investovať do tried aktív s dlhším investičným horizontom.

(30) Existujúce úsilie o poskytovanie verejnej podpory a zvýšenie záujmu inštitucionálnych a retailových investorov o investovanie do súkromného kapitálu a rizikového kapitálu by sa malo ďalej rozšíriť prostredníctvom väčšieho využívania finančných nástrojov vrátane štruktúr fondu fondov a primeraných mechanizmov znižovania rizika. Takéto nástroje môžu pomôcť mobilizovať súkromné financovanie do inovačných podnikov orientovaných na rast, a tým podporiť konkurencieschopnosť a dekarbonizáciu hospodárstva. To by si vyžadovalo posilnenie príslušnej riadiacej kapacity Národnej rozvojovej banky, aby mohla tieto nástroje účinne navrhovať a zavádzať.

(31) Česko prijalo niekoľko opatrení na zlepšenie svojho inovačného ekosystému, ale na úplné využitie jeho výskumného a inovačného potenciálu sú potrebné ďalšie opatrenia. Reforma plánu zamestnaneckých opcií na akcie z roku 2025 zvyšuje atraktivitu tejto schémy pre startupy a pripravuje sa tiež nový zákon o startupoch, ktorého cieľom je posilniť regulačný rámec pre inovačné podniky. To je potrebné, keďže české podniky naďalej zaťažujú administratívne prekážky, pričom 71 % z nich vníma reguláciu ako prekážku pre investície, a keďže inovačná výkonnosť zostáva pod priemerom EÚ. Okrem toho české podniky zaostávajú za priemerom EÚ, pokiaľ ide o zavádzanie pokročilých digitálnych nástrojov, a digitálna intenzita podnikov naďalej vo veľkej miere stagnuje, často následkom nedostatku digitálnych zručností a finančných obmedzení. Cieľom nového zákona o výskume, vývoji a inováciách (v platnosti od roku 2027) je podporiť prenos znalostí a umožniť flexibilné financovanie výskumu a vývoja, avšak inštitucionálne stimuly na komercializáciu výskumu a prepojenia medzi akademickou obcou a podnikmi sú naďalej slabé. Cieľom reformy daňových úľav na výskum a vývoj je zatraktívniť túto schému, ale bolo by vhodné zabezpečiť lepšiu predvídateľnosti pri jej vykonávaní, keďže ju využíva len 30 % podnikov pôsobiacich vo výskume. Výskumný potenciál je ďalej obmedzený z dôvodu zníženia výdavkov na výskum a vývoj (1,8 % HDP v roku 2024) a jeho nízkej efektívnosti, ktorú brzdí vysoký stupeň roztrieštenosti výskumného systému.

(32) Pretrvávajúca vysoká závislosť Česka od dovážaných fosílnych palív má za následok zraniteľnosť hospodárstva voči cenovým šokom a otrasom na strane ponuky, čo predstavuje riziká pre jeho hospodársku bezpečnosť a dlhodobú konkurencieschopnosť. Najväčší a rastúci podiel na konečnej spotrebe energie má odvetvie dopravy, pričom daná energia pochádza prevažne zo spaľovania fosílnych palív. Zavádzanie vozidiel s nulovými emisiami stále výrazne zaostáva za priemerom EÚ. Reformy prijaté v rámci plánu REPowerEU by sa mali doplniť ďalšími opatreniami na podporu mobility s nulovými emisiami. Mohlo by to zahŕňať napríklad zachovanie oslobodenia od

poplatkov za diaľničné známky pre osobné automobily a dodávky s nulovými emisiami a tiež oslobodenie ťažkých úžitkových vozidiel s nulovými emisiami od mýta s cieľom pomôcť dekarbonizovať veľké české odvetvie nákladnej dopravy. V rámci takéhoto úsilia o dekarbonizáciu by sa mal tiež riešiť nedostatok cenovo dostupných a prístupných možností verejnej dopravy s nulovými emisiami, čo bráni mobilite a prístupu k základným službám, najmä pre domácnosti s nízkymi príjmami, a to zlepšením regionálnej prepojenosti, zabezpečením cenovej dostupnosti služieb pre zraniteľné domácnosti a vo vhodných prípadoch podporou systémov dopravy na požiadanie. Spotreba energie v tomto odvetví zostáva vysoká, hoci v posledných rokoch klesá, čo je odzrkadlením zlepšovania efektívnosti a štrukturálnych zmien. Na zabezpečenie nákladovo efektívneho spôsobu dekarbonizácie a konkurencieschopnosti priemyslu sú potrebné ďalšie investície do energetickej efektívnosti a elektrifikácie. Postupný prechod českého priemyslu na výrobu väčšieho objemu ekologických technológií predstavuje pozitívny vývoj. Hlavným zdrojom výroby elektriny zostávajú fosílne palivá, ktoré v roku 2025 predstavovali približne 40 % celkovej produkcie. Keďže na diaľkové vykurovanie sa naďalej z väčšej časti využívajú fosílne palivá, tiež treba vyvinúť ďalšie úsilie o dekarbonizáciu tohto odvetvia a zabezpečiť podporu vykurovania a chladenia z obnoviteľných zdrojov. V Česku sa navyše nedostatočne využíva environmentálne zdaňovanie.

(33) Podiel obnoviteľných zdrojov energie v energetickom mixe Česka stagnoval na úrovni 16,6 %, čo bol v roku 2025 druhý najnižší podiel v EÚ. Ceny elektriny sa naďalej do veľkej miery odvíjajú od drahého zemného plynu, ktorý si zachováva prevládajúcu úlohu ako technológia stanovovania marginálnych cien. Hoci reformy v rámci plánu REPowerEU prispeli k zjednodušenému postupu vydávania povolení, potenciál veternej energie zostáva do veľkej miery nevyužitý. Vďaka určeniu oblastí pre zrýchlené zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, ktoré sa má uskutočniť do augusta 2026 ako súčasť plánu obnovy a odolnosti, sa umožní rýchlejší rozvoj veľkokapacitných zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, čo prispeje k dostupnejším cenám energie a nižšiemu vystaveniu vonkajším rizikám. Významnou štrukturálnou prekážkou ich zavádzania je naďalej chýbajúca dlhodobá istota pre investorov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Spustením aukcií elektrickej energie a vypracovaním dlhodobých zmlúv vo väčšom meradle by sa umožnil rozvoj rozsiahlych projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov nad rámec tradičných systémov podpory a tiež by sa vytvorili príležitosti pre dekarbonizáciu energeticky náročných priemyselných odvetví.

(34) Obmedzená kapacita českej elektrizačnej sústavy a potreba modernizácie sietí naďalej bránia rýchlemu zavádzaniu obnoviteľných zdrojov energie. Investície do elektrizačnej sústavy sú takisto stále pod úrovňou, ktorá je potrebná na uspokojenie zvýšených potrieb elektrifikácie a udržateľnej mobility. Oneskorenia pri zavádzaní významných investícií do sieťovej infraštruktúry pretrvávajú najmä v dôsledku prekážok v územnom plánovaní a administratívnej kapacite. Okrem toho pretrvávajú problémy v oblasti riadenia elektrizačnej sústavy, napríklad dlhé čakanie na pripojenie do sústavy a nevyužité rezervácie kapacity a pomalé zavádzanie inteligentných meračov. Česko prijalo dôležité legislatívne kroky s cieľom umožniť väčšiu nefosílnu flexibilitu, hoci ďalšie investície do tohto odvetvia by priniesli väčšiu stabilitu na trhu. Elektroenergetické dátové centrum (EDC) už poskytuje funkcie na spoločné využívanie energie, ale stále treba realizovať záverečné fázy EDC, ktoré umožnia nezávislú agregáciu technickej a trhovej flexibility. Vďaka nim by sa umožnil prechod na flexibilnejšie odvetvie energetiky vrátane vývoja a integrácie nových technológií. Dôležitým chýbajúcim prvkom na plné využitie výhod domácej flexibility a na zabezpečenie účinného riadenia sústavy je aj reforma sadzieb vrátane zavedenia systému dynamických sadzieb.

(35) Česko dosiahlo pokrok pri zlepšovaní energetickej efektívnosti bytového fondu. Programy na podporu obnovy priniesli výsledky, hoci renovácie sa vo veľkej miere sústredili na rodinné domy, zatiaľ čo pokrok pri obnove bytových domov a obydlí pre občanov s nízkymi príjmami je naďalej pomalý. Pretrvávajúcou výzvou je obnova verejných budov. V tomto odvetví, ktoré sa vyznačuje slabšími výsledkami, má zavádzanie inovačných finančných nástrojov potenciál mobilizovať súkromný kapitál na investície do úspor energie.

(36) Čoraz zásadnejšou výzvou pre produktivitu českého priemyslu, poľnohospodárstva a odvetvia energetiky je slabá odolnosť v oblasti klímy a vody. V oblasti adaptácie na zmenu klímy a vodohospodárskej politiky má Česko nedostatočnú administratívnu správu a kapacitu. Vykonávaniu týchto politík bráni systémový nedostatok ľudských zdrojov na všetkých ministerstvách a všetkých úrovniach správy, nejasné rozdelenie zodpovedností medzi nimi a chýbajúci účinný koordinačný rámec. Účinné vykonávanie adaptačných politík vo všetkých odvetviach by sa zabezpečilo zavedením koordinačného systému, vymedzením zodpovedností a posilnením inštitucionálnej kapacity.

(37) Český trh práce sa môže pochváliť vysokou mierou zamestnanosti, pričom v roku 2025 bola miera zamestnanosti na úrovni 82,9 % (EÚ: 76,1 %) a miera nezamestnanosti na úrovni 2,8 % (EÚ: 6,0 %), čo sú jedny z najlepších výsledkov v EÚ. Miera voľných pracovných miest sa však približuje priemeru EÚ. Obsadenie voľných pracovných miest by sa okrem vyššej mobility pracovnej sily mohlo zabezpečiť zvýšením miery zamestnanosti určitých skupín obyvateľstva. Patria medzi ne rodičia malých detí, Rómovia a osoby so zdravotným postihnutím. Okrem toho bolo v roku 2024 zamestnaných približne 66 % ekonomicky aktívnych ukrajinských utečencov; polovica z nich však uviedla, že pracuje na pozíciách, ktoré nezodpovedajú ich kvalifikácii. Súvisí to okrem iného s komplikovaným uznávaním zahraničných kvalifikácií a vysokým počtom regulovaných povolaní. Miera zamestnanosti Rómov bola v roku 2024 približne 55 % (v porovnaní s 82,3 % v celkovej populácii) a takmer polovica mladých Rómov vo veku 16 – 29 rokov nie je zamestnaná, ani nie je v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (v porovnaní s 8,6 % n a vnútroštátnej úrovni), čo narúša sociálne začlenenie.

(38) Daňový a dávkový systém naďalej odrádza rodičov, najmä mladé matky, od návratu do práce. Zatiaľ čo miera zamestnanosti žien v roku 2025 bola 77,5 % (EÚ: 71,3 %), rozdiel v zamestnanosti žien a mužov v prípade žien vo veku 25 až 34 rokov bol v roku 2025 na úrovni 32,8 percentuálneho bodu, čo je jedna z najvyšších hodnôt v EÚ. Rozdiel v odmeňovaní žien a mužov bol v roku 2024 na úrovni 18,5 % (EÚ: 11,1 %), okrem iného v dôsledku dlhej rodičovskej dovolenky. Zdanenie príjmov druhej zárobkovo činnej osoby v domácnosti bolo v roku 2025 nad priemerom EÚ a nad úrovňou daňovo-odvodového zaťaženia slobodných ľudí v rovnakom mzdovom pásme. Úľava na dani pre nepracujúceho manžela/manželku a štruktúra rodinných dávok odrádzajú rodičov, najmä matky, od nástupu do práce. Pokiaľ ide o dostupnosť služieb starostlivosti o deti, v roku 2025 navštevovalo zariadenia starostlivosti o deti len 7,9 % detí vo veku do troch rokov, čo je v porovnaní s rokom 2023 zlepšenie o 3,5 percentuálneho bodu, ale stále výrazne pod priemerom EÚ na úrovni 40,5 %. Je to spôsobené menším počtom detí, ako aj zvýšenou kapacitou, ale v niektorých regiónoch je stále potrebná väčšia kapacita (ako aj lepšie modelovanie dopytu). Kapacita komunitných a domácich služieb dlhodobej starostlivosti je takisto naďalej nedostatočne rozvinutá, čo znižuje mieru zamestnanosti opatrovateľov, zvyčajne žien, a zároveň vedie k rozsiahlejším výzvam v organizácii starostlivosti vrátane zdravotnej

starostlivosti. Verejné investície do dlhodobej rezidenčnej starostlivosti sú v Česku v porovnaní s EÚ o 14 % vyššie, zatiaľ čo investície do domácich služieb starostlivosti sú o 20,5 % nižšie ako v EÚ, čo v kontexte rýchlo starnúceho obyvateľstva zdôrazňuje potrebu nájsť vyváženejšiu štruktúru verejných investícií do dlhodobej starostlivosti. Systém zdravotnej starostlivosti je naďalej príliš závislý od nemocničných služieb, s vysokou lôžkovou kapacitou, nízkou mierou obsadenosti a počtom hospitalizácií, ktorým sa dalo predísť, čo poukazuje na neefektívnosť a nedostatočnú koordináciu s primárnou a komunitnou starostlivosťou.

(39) Daňový a dávkový systém naďalej predstavuje veľkú záťaž pre zamestnancov s nízkou mzdou, čo znižuje finančnú motiváciu pracovať v dôsledku vysokých neodpočítateľných odvodov a zníženia dávok z dôvodu rastúceho príjmu. Česko má jedno z najvyšších daňovo-odvodových zaťažení práce pre slobodných pracovníkov, ktorí zarábajú 50 % priemernej mzdy, čo odrádza od formálneho zamestnania a podnecuje šedú ekonomiku a chudobu pracujúcich. Úprava zdanenia práce by mohla zmierniť túto záťaž, čo by povzbudilo viac ľudí k nástupu do štandardného zamestnania. Česko má okrem toho vysoký podiel samostatne zárobkovo činných osôb (13 %, v EÚ: 9 %), ktorí podliehajú oveľa nižšiemu zdaneniu ako bežní zamestnanci. Súčasný systém umožňuje samostatne zárobkovo činným osobám odpočítať 40 – 80 % príjmu ako náklady vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie zdaniteľných príjmov, pričom osoby, ktoré zarábajú menej ako 2 milióny CZK ročne, sa môžu rozhodnúť pre paušálnu daň. Táto daň je výrazne nižšia ako daň, ktorú by platil bežný zamestnanec s podobným príjmom, a samostatne zárobkovo činné osoby s vysokým príjmom platia len štvrtinu dane, ktorú by platil zamestnanec s rovnocenným príjmom. Nedávna reforma, ktorej cieľom bolo zvýšiť paušálne platby, bola v marci 2026 zrušená a minimálny vymeriavací základ pre dôchodky bol ponechaný na úrovni 35 % priemernej mzdy. Zrušenie výnimiek pre osoby s vysokým príjmom by mohlo zlepšiť spravodlivosť a znížiť narušenia trhu práce.

(40) Vzhľadom na kľúčovú úlohu ľudského kapitálu pri posilňovaní konkurencieschopnosti a strategickej autonómie Únie Rada v roku 2026 odporučila, aby členské štáty prijali opatrenia na urýchlené riešenie štrukturálnych výziev súvisiacich s ľudským kapitálom v oblasti zručností a vzdelávania, ktoré bránia konkurencieschopnosti. K vykonávaniu odporúčania Rady týkajúceho sa ľudského kapitálu v Únii môžu prispieť aj odporúčania na rok 2026 adresované Česku.

(41) Pomerne nízka účasť na vysokoškolskom vzdelávaní a nízky počet úspešných absolventov prehlbujú nedostatok kvalifikovaných pracovníkov, najmä v menej rozvinutých regiónoch. Podiel osôb vo veku 25 – 34 rokov s dosiahnutým terciárnym vzdelaním naďalej patrí k najnižším v EÚ (36 %, v EÚ: 45 % v roku 2025), čo je výrazne pod cieľom EÚ na úrovni 45 %. Celkový počet študentov zapísaných na štúdium v rámci terciárneho vzdelávania zostáva nízky, a to aj napriek miernemu nárastu v rokoch 2020 až 2023, a miera predčasného ukončenia štúdia zostáva trvalo na vysokej úrovni, najmä v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT), poľnohospodárstva a služieb. K príčinám vysokej miery predčasného ukončenia štúdia na českých vysokých školách patrí nedostatočná finančná podpora a obmedzené kariérové poradenstvo pre študentov, ako aj nesúlad medzi študijným programom a očakávaniami študentov. Medzi kľúčové výzvy naďalej patrí aj cenovo dostupné bývanie. Nedostatočná podpora pre študentov vrátane študentov so zdravotným postihnutím obmedzuje ich prístup k terciárnemu vzdelávaniu, účasť na ňom a jeho úspešné ukončenie.

(42) Účasť na programoch STEM zostáva v porovnaní s priemerom EÚ mierne nízka, čo poukazuje na pretrvávajúce štrukturálne problémy. V roku 2023 vyštudovalo odbory STEM (veda, technológia, inžinierstvo a matematika) len 11,8 žien z 1 000 osôb vo veku 20 – 29 rokov, čo je pod priemerom EÚ na úrovni 15. Tento trend prispieva k nedostatku požadovaných zručností v odvetviach s vysokým dopytom, predstavuje riziko obmedzenia inovačnej a výskumnej kapacity a odráža širšie výzvy súvisiace s účasťou a udržaním študentov vrátane obmedzeného poradenstva pri štúdiu odborov STEM.

(43) Česko čelí obmedzeniam v oblasti sekundárneho vzdelávania, najmä nedostatočnej kapacite na stredných školách všeobecného zamerania a obmedzenej flexibilite pri prechode študentov medzi všeobecným a špecializovaným vzdelávaním, čo obmedzuje ich možnosti úspešne prestúpiť na terciárne vzdelávanie. Napriek rastúcemu záujmu o všeobecné vzdelávanie ponuka nedrží krok s dopytom. Hoci významný podiel študentov, ktorí dokončia odborné vzdelávanie a prípravu, spĺňa podmienky, ktoré ich oprávňujú sa zapísať do terciárneho vzdelávania, miera ich úspešnosti je nižšia ako v prípade študentov všeobecného vzdelávania, čo prispieva k trvalo nízkej úrovni dosiahnutého stupňa terciárneho vzdelania. Tieto výzvy ešte zhoršuje nedostatok kvalifikovaných učiteľov, najmä v odboroch s vysokým dopytom, ako napríklad STEM, a v niektorých regiónoch, čo môže ovplyvniť kvalitu vzdelávania.

(44) Na výsledky v oblasti vzdelávania v Česku má silný vplyv sociálno-ekonomické zázemie, pričom jeden z najväčších rozdielov vo výsledkoch je medzi sociálno-ekonomicky zvýhodnenými a znevýhodnenými žiakmi v EÚ. V matematike bol tento rozdiel v testovaní PISA 2022 piaty najvyšší v EÚ. K týmto výsledkom prispieva spolu s pretrvávajúcimi regionálnymi nerovnosťami v prístupe k vzdelávaniu včasná akademická diferenciácia, rozdiely medzi druhmi škôl a segregácia rómskych detí. Hoci boli iniciované opatrenia na riešenie týchto výziev vrátane podporného programu pre školy s vysokým podielom znevýhodnených žiakov, treba vyvinúť ďalšie úsilie. Ďalšie zlepšenia by mohli spočívať v lepšej podpore učiteľov a vedúcich pracovníkov škôl pri zavádzaní revidovaných učebných plánov a znižovaní administratívnej záťaže menších škôl,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Česko v rokoch 2026 a 2027 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Naďalej dodržiavať maximálne miery rastu čistých výdavkov, ktoré odporučila Rada 21. januára 2025, a zároveň využiť flexibilitu podľa národnej únikovej doložky na vyššie výdavky na obranu. Posilniť výdavky na obranu a pripravenosť a súčasne zabezpečiť efektívnosť výdavkov a postupnú úpravu rozpočtu s cieľom udržať výdavky na obranu na štrukturálne vyššej úrovni. Zabezpečiť, aby všetky opatrenia prijaté na zmiernenie vplyvu zvýšenia cien energií boli dočasné, zamerané na ochranu zraniteľných domácností alebo na riešenie potrieb energeticky náročných podnikov, aby sa zachovali stimuly na úspory energie a aby sa zároveň zabezpečilo, že ich fiškálne náklady budú zlučiteľné so záväzkami vyplývajúcimi z fiškálneho rámca EÚ. Zlepšiť stimuly pre starších pracovníkov, aby zotrvali v pracovnom procese. Zlepšiť efektívnosť verejných výdavkov, najmä prostredníctvom systematického využívania preskúmania výdavkov a ukazovateľov založených na výsledkoch.

2. Zabezpečiť kontinuitu reforiem a investícií realizovaných v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Udržať dynamiku vykonávania programov politiky súdržnosti, v prípade potreby na základe prerozdelenia prostriedkov na strategické priority a flexibility, ktoré vyplynuli zo strednodobého preskúmania rámca politiky súdržnosti.

3. Posilniť schopnosť verejnej správy prilákať a udržať talentovaných pracovníkov a rozvíjať ich zručnosti, a to v ústrednej štátnej správe aj v znevýhodnených regiónoch. Zvýšiť verejné investície a efektívnosť správy zjednodušením a stimulovaním spolupráce medzi správami obcí a reformou pravidiel pre rozpočtové určenie daní obciam. Zjednodušiť územné plánovanie a zlepšiť digitalizáciu, kapacitu a riadenie stavebných úradov. Zlepšiť ponuku cenovo dostupného a sociálneho bývania rozšírením úlohy verejného a neziskového sektora a podporou efektívnejšieho využívania existujúceho bývania prostredníctvom reforiem dane z nehnuteľností a dane z príjmu.

4. Posilniť kapitálové trhy, prístup podnikov k nebankovému financovaniu a zlepšiť podmienky pre úspory, investície a inovácie podporou investícií domácností na kapitálových trhoch, a to zlepšením štruktúry produktu dlhodobého sporenia a dôchodkových fondov 3. piliera. Podporovať účasť inštitucionálnych investorov na kótovaných a nekótovaných akciách, ako aj na rizikovom a súkromnom kapitáli. Zvýšiť využívanie finančných nástrojov, a to aj posilnením kapacity Národnej rozvojovej banky v oblasti mobilizácie súkromného financovania. Podporiť inovácie a zlepšiť podnikateľské prostredie zlepšením regulačného rámca pre startupy, znížením roztrieštenosti výskumného systému a urýchlením zavádzania technológií, a to aj prostredníctvom transferu technológií z akademickej obce a účinného využívania daňových výhod v oblasti výskumu a vývoja.

5. Znížiť závislosť od fosílnych palív, najmä v oblastiach cestnej dopravy, priemyslu, vykurovania a výroby elektriny. Zabezpečiť ďalšie stimuly na zavádzanie rozsiahlej kapacity energie z obnoviteľných zdrojov, najmä veternej energie. Modernizovať a rozšíriť elektrizačné sústavy, zvýšiť flexibilitu bez fosílnych zdrojov, zabezpečiť zavedenie všetkých funkcií Elektroenergetického dátového centra a umožniť elektrifikáciu dopravných a priemyselných procesov. Prijať opatrenia na zníženie spotreby energie a uhlíkovej náročnosti sektora budov, najmä fondu verejných budov. Posilniť správu a koordináciu v oblasti odolnosti proti zmene klímy na všetkých úrovniach verejnej správy.

6. Zvýšiť účasť nedostatočne zastúpených skupín na trhu práce a zjednodušiť uznávanie zahraničných kvalifikácií. Obmedziť faktory, ktoré odrádzajú rodičov od návratu do práce, a zlepšiť ponuku služieb starostlivosti o deti a služieb dlhodobej starostlivosti, aby sa podporil vstup väčšieho počtu žien na trh práce. Znížiť daňové zaťaženie pracovníkov s nízkymi príjmami a obmedziť výnimky pre samostatne zárobkovo činné osoby s vysokými príjmami. Zlepšiť výsledky v oblasti zručností a vzdelávania zvýšením účasti, znížením miery predčasného ukončenia školskej dochádzky a poskytovaním väčšej podpory študentom v oblasti terciárneho vzdelávania, ako aj poskytovaním väčšej podpory znevýhodneným školám a žiakom v rámci primárneho a sekundárneho vzdelávania. Zvýšiť počet študentov a absolventov odborov STEM, a to najmä žien. Rozšíriť prístup k všeobecnému sekundárnemu vzdelávaniu, umožniť študentom prechod medzi všeobecným a odborným vzdelávaním a riešiť nedostatok učiteľov.

V Bruseli

*Za Radu*
*predseda/predsedníčka*